సిరివెన్నెల తరంగాలు

సిరివెన్నెల సీతారామశాస్త్రి

దాదాపు 12 సంవత్సరాల క్రిందట విడుదలైన సిరివెన్నెల సీతారామ శాస్త్రిగారి 'సిరివెన్నెల తరంగాలు' పుస్తకం మార్కెట్లో లభ్యం కానందున, అశేష అభిమానుల కోరిక మీద ఆ పుస్తకాన్ని సీరియల్ గా ప్రచురించడం జరుగుతోంది. ఇందుకు ప్రత్యేక అనుమతి నిచ్చిన 'కౌముది'కి ఆత్మీయ మిత్రులు సిరివెన్నెల సీతారామశాస్త్రిగారికి కృతజ్ఞతలు తెలియచేస్తున్నాం.

(క్రిందటి సంచికనుంచి కొనసాగింపు)

5

పల్లవి: తెలవారదేమో స్వామి ||2||

నీ తలపుల మునకలో అలసిన దేవేరి అలమేలు మంగకు ||తెల||

చెలువము నేలగ చెంగట లేవని

కలతకు నెలవై నిలిచిన వెలతకు

కలల అలజడికి నిద్దుర కరువై

అలసిన దేవేరి అలమేలు మంగకు || తెలవార||

మక్కువ మీరగ అక్కున జేరిచి

అంగజు కేళిని పొంగుచు తేల్చగా

ఆ మత్తునే మది మరి తలచగా

అలసిన దేవేరి అలమేలు మంగకు ||తెలవార||

**** ****

(శృతిలయలు చిత్రానికి కె.వి. మహదేవన్ సంగీత సారథ్యంలో జేసుదాస్ పాడినది)

"శృతిలయలు" చిత్రానికి పాట రాయటానికి శ్రీ కె.వి మహదేవన్‌గారు. శ్రీ కె. విశ్వనాథ్‌గారు హోటల్ సవేరాలో సమావేశమై నన్ను పిలిపించారు. అప్పటికి ఆ చిత్రంలో శ్రీ శారదాంబా నమోస్తుతే అన్న పాట రాసివున్నాను.

నేను వెళ్ళేటప్పటికాలస్యమయ్యింది. విశ్వనాథ్‌గారు భోజనానికెళ్ళారు. వెళ్తూ నందూరి విజయ్ (విశ్వనాథ్‌గారి వద్ద దాదాపు అన్ని సినిమాలకి సహకార దర్శకుడిగా పనిచేశారు) చేతికి ఓ కాగితం అందించి " ఈ లైన్స్‌లో శాస్త్రిగార్ని పాట రాసి వుంచమని చెప్పండి. నేను మూడు గంటలకి వస్తాను" అని చెప్పి వెళ్ళారు.

మరునాడే రికార్డింగ్. పుహళేందిగారు (కె.వి.మహదేవన్‌గారి సహాయ సంగీత దర్శకులు) చెప్పిన మాటల్ని బట్టి ఆ పాట మర్నాడు మంగళంపల్లి బాలమురళీ కృష్ణగారు పాడబోతున్నట్టు, సాయంత్రంలోగా పాట రాయడం, ట్యూన్ చెయ్యడం అయ్యిపోవాలని అర్థం అయ్యింది.

నందూరి విజయ్ ఇచ్చిన కాగితంలో విశ్వనాథ్‌గారు దాదాపు ప్రతీపాటకి ఇతివృత్తమో, శైలో, పల్లవో ఏదో ఒకటి అందిస్తూ తనకు కావల్సిన దాన్ని రాబట్టుకుంటారు.

ఓ సారి ఓ సందర్భంలో అన్నాను. "విశ్వనాథ్ గారి సినిమాల ద్వారా ఎన్ని నందులు వచ్చినా అవి తృప్తి కలిగించవు. ఎందుకంటే, వాటిల్లో అయనక్కూడా భాగం వుంటుంది కనుక. నాకు ఇతర చిత్రాల ద్వారా నందులు అందుకోవాలని ఉంది" అని. ఆ ఆశ ఆ తర్వాత నాలుగు సార్లు తీరింది. అది వేరే సంగతి. పాట పట్ల విశ్వనాథ్ గారికి వున్న క్లారిటీ అలాంటిది.

తెలవారదేమో స్వామీ! అన్న పదాన్ని "అలమేలు మంగకు" అన్న పదాన్ని చూడగానే నాకు చిలిపి ఆశ పుట్టింది.

"ఈ పాటని అన్నమాచార్యుల వారి బాణీలో రాస్తాను. ఎన్నోవేల కీర్తనలు పాడిన బాలమురళికృష్ణగారు రేపు ఈ పాట చూసి "అరెరె నాకు తెలియని అన్నమాచార్య కీర్తన కూడా వుందా?" అనుకోవాలి! "

ఆ చిలిపి అక్షర రూపం తీసుకోవడానికి సరిగ్గ పదినుంచి పదిహేను నిమిషాలు పట్టింది.

విశ్వనాథ్‌గారు రావడం, అవునని భుజం తట్టడం, కె.వి. మహదేవన్‌గారు బాణీ కట్టడం అన్నీ సాయంత్రానికి అయిపోయాయి.

మరునాడు రికార్డింగ్ థియేటర్లో కారణాంతారాన, డాక్టర్ మంగళంపల్లి బాలమురళీకృష్ణగారు రాలేకపోవడం, అప్పటికప్పుడు శ్రీ జేసుదాస్‌గారు పాడడం జరిగాయి.

జేసుదాసుగారు అది అన్నమాచార్య కీర్తనే అనుకున్నారని, చాలా కచేరీల్లో అలా అనుకునే ఆ పాట పాడారని విన్నాను.

ఆ చిత్రంలోనే "ఇన్ని రాశుల యునికి" అని ఒక అరుదైన అన్నమాచార్య కీర్తన వుంది. ఎప్పుడో కొన్ని వందల యేళ్ల క్రిందటి అన్నమాచార్యులవారి ఆ కీర్తనలో ఈ నాటి అధునాతన కవితాశిల్పం కన్పించడం అశ్చర్యం కలిగించే విషయం.

"ఇన్ని రాశుల యునికి " పాటలో వున్న ఈ నాటి నవ్య కవితా రీతులు కన్పించడం వల్ల, అది నేను రాసిన పాట అని, " తెలవారదేమో స్వామి!" పాటలో నేను అన్నమాచార్యులవారి పోకడకు దగ్గరగా వెళ్ళగలగడం మూలాన అది అన్నమాచార్యుల కీర్తన అనీ, చాలా మంది నమ్మడం, ఆ నమ్మకం అధారంగా పందాలు వేసుకోవడం కూడా జరిగింది.

కొసమెఱుపు ఏమిటంటే, 1987 సం.లో నంది అవార్డుల కమిటీలో న్యాయనిర్ణేతగా వున్న శ్రీ సి.యస్.రావుగారు "తెలవారిదేమో స్వామి!" పాట వున్న కాగితంమీద నా పేరు చూసి, "తెలియని వాళ్ళు పొరపాటున రాసివుంటారు. ఇది అన్నమాచార్య కీర్తన" అనుకుని రెండుసార్లు పక్కన పెట్టి, మూడోసారి కూడా ఆ ప్రస్తావన వచ్చేసరికి, అది పొరపాటు కాదు, నేనే రాశానని తెలుసుకొని, ఖరారు చేసుకొని అమితమైన ఆశ్చర్యానందాలతో ఆ పాటకి నాకు వరసగా రెండోసారి, 1987వ సం|| ఉత్తమ గేయరచయితగా నంది అవార్డుకీ ఎంపిక చేశారు.

ఆ సంగతి ఆ తర్వాత వారే నాకు స్వయంగా చెప్పారు. ఈ మధ్య ఈటివీలో "పాడుతా తీయగా" లో ఆ పాట వచ్చిన ప్రతిసారీ క్రింద రచన: అన్నమాచార్య కీర్తన అని చూసిన ప్రతిసారీ గర్వం కన్నా జన్మ ధన్యమైంది అన్న ఫీలింగ్ కలిగింది!!

*****

పల్లవి: ఏరాగముంది మేలుకుని వుండి లేవనంటున్న మనసుని పిలువగ
ఏ తాళముంది సీసమును పోసి మూసుకొని వున్న చెవులను తెరువగ
సంగీతమెంటె ఏమిటో తెలిసి ఉండాలి మనకి ముందుగా- అంత
సందేహముంటె తీర్చుకో గురువులున్నారు కనులముందుగా-వెళ్ళి
నీలిమేఘాన్ని గాలివేగాన్ని నింగిమౌనాన్ని అడగరా- కడలి
ఆలపించేటి ఆ తరంగాల అంతరంగాన్ని అడగరా - మధుర
ప్రాణగీతాన్ని పాడుతూ వున్న ఎదసడి నడిగితె
శృతిలయ తెలుపదా బ్రతుకును నడిపిన సంగతి తెలియదా

ఏరాగముంది మేలుకొని వుండి లేవనంటున్న మనసుని పిలువగ

ఏ తాళముంది సీసమును పోసి మూసుకొని వున్న చెవులను తెరువగ

ఏ సుప్రభాత గళముతో నేల స్వాగతిస్తుంది తొలితొలి వెలుగుని

ఏ జోలపాట చలువతో నింగి సేదతీర్చింది అలసిన పగటిని

స్వర్ణతరుణాలు చంద్రకిరణాలు జిలుగులొలికి

బదులు పలుకునెవరికి?

మంచుమౌనాలు పంచమంలోన మధువు చిలుకు

ఎవరి చెలిమి రవళికి?

తోటలోచేరి పాటకచ్చేరి చేయమంటున్న వినోదమెవరికి?

వేల అందాల పూలగంధాల చైత్రగాత్రాన సునాదమెవరిది?

పంచవర్ణాల పింఛమై నేల నాట్యమాడేటి వేళలో మురిసి

వర్షమేఘాల హర్షరాగాలు వాద్యమయ్యేటి లీలలో తడిసి

నీరుగా నీరు ఏరుగా ఏరువాకగా నారు చిగురులు తొడగగ

పైరు పైటేసి పుడమి పాడేటి పసిడి సంక్రాంతి పదగతులెవరివి?

ఆరుకాలాలు ఏడు స్వరములతో అందజేస్తున్న రసమయ మధురిమ

వినగల చెవులను కలిగిన హృదయము

తన ప్రతి పదమున చిలుకగ సుధలను

జోహారు నీకు సంద్రమా ఎంత ఓపికో అసలు అలసట కలగద

ఓహోహో గానగ్రంథమా ఎంత సాధనుంది-

దిశల ఎదలకు తెలియగ

నీ గీతమెంత తడిమినా శిలలు సంగీత కళలు కావనీ- ఎంత

నాదామృతాన్ని తడిసినా ఇసుక రవ్వంత కరగలేదనీ తెలిసి

అస్తమిస్తున్న సూర్యతేజాన్ని కడుపులో మోసి నిత్యమూ- కొత్త

ఆయువిస్తున్న అమృతంలాంటి ఆశతో ఎగసి ఆవిరై - అష్ట

దిక్కులూ దాటి మబ్బులను మీటి- నిలువున నిమిరితె

గగనము కరగద - జలజల చినుకుల సిరులను కురవదా

అణువణువణువున తొణికితే స్వరసుధ

అడుఅడుగడుగున మధువని విరియదా

**** ****

(మనసులో మాట చిత్రానికి యస్వీ కృష్ణారెడ్డి సంగీత సారధ్యంలో బాలు పాడినది)

ఆ మధ్య కాలంలో శంకర మహదేవన్ పాడిన " బ్రెత్‌లెస్ సాంగ్" అనేది టి.వి ద్వారా దేశాన్ని ఊదరగొట్టేసింది.

తెలుగులో అనువాదిస్తే "ఉపిరిలేని పాట" అంటే ఎబ్బెట్టుగా ఉంటుంది గాని, దానర్ధం "గుక్కతిప్పుకోకుండా" ఏకబిగిని పాడే పాట అని వారి భావం.

అంతకు చాలా ఏళ్ళ ముందె "ఓ పాపాలాలీ!" అన్న సినిమాలో అనుకుంటాను, ఇళయరాజాగారి సంగీత దర్శకత్వంలో బాలుగారు, ఓ పాట చరణాల్ని "నిజంగానే" గుక్కతిప్పుకోకుండా పాడేరు.

ఈ "బ్రెత్‌లెస్" ప్రక్రియకి వచ్చిన ప్రజాదరణని బట్టి, చంద్రకిరణ్ ఫిలింస్ "మనసులో మాట" సినిమాలో, దర్శకుడు సంగీత దర్శకుడూ అయిన శ్రీ ఎస్వీ కృష్ణారెడ్డిగారు, ఓ ముప్ఫై ముప్ఫైఅయిదు పంక్తుల పాటు ఏకబిగిని నడిచేలా ఓ ట్యూన్ చేసి, ఆ ట్యున్‌కి నన్ను **'ఏదో'** రాయమన్నారు.

ఆ ప్రక్రియ పట్ల ఆసక్తి సరే. అంతసేపు ఏకబిగిన ఏ భావాన్ని పలికించాలి? ఎలా నడిపించాలి

నిర్మాత, మిత్రుడు రవికిశోర్‌కి ఫోన్ చేశాను. "భావమూ, భాషా, నీయిష్టం సీతారాఁవుడూ!" అన్నాడు.

ఇంకా కావలసిందేఁవుంది? పాత్రలూ, సన్నివేశాలూ, అన్న నిబంధనలూ, వసుదేవుడికి యమున దారిచ్చినట్టు అడ్డు తప్పుకున్నాయి. బాణీ ఆటంకం అవడానికి బదలు ప్రోత్సాహకరంగా, సరళంగా, సుదీర్ఘంగా తెలుగుతనం పలికేందుకు వీలుగా, అందించారు ఎస్వీ కృష్ణారెడ్డిగారు.

" సంగీతాన్నే" భావంగా పట్టుకున్నాను. ప్రకృతిలోని రంగులు, ఋతువులు, అలలు, మేఘాలు, గాలి, ఆకాశం అన్నిటినీ స్పర్శిస్తూ, అన్నిటిలోనూ ఉన్న సంగీతాన్ని వినలేకపోతే చెవుల్లో సీసం పోసుక్కూచున్నవాడి హృదయాన్ని తెరిచి "తాళం" గాని, వాణ్ణి పిలిచే "రాగం"గానీ లేదని చెబుతూ,

ఏ స్థితిలోనూ, నిరాశనీ, చీకటి కోణాలనీ చూడడం యిష్టంలేకపోవడం వల్ల సముద్రాన్ని ప్రతీకగా తీసుకుని, ప్రతి రోజూ పడమర చీకటిలో "అస్తమిస్తున్న" సూర్యుణ్ణి, బడబాగ్ని రగిలె తన కడుపులో దాచుకుని, మరుసటి రోజు కొత్త ఆయువిచ్చి తూర్పు నింగి

మీద నిలిపే సముద్రంలోని ఆశ, అలలుగా ఆకాశాన్నందుకోవడంలో విఫలమైనా, అవిరిగా మేఘమై అంబరాన్ని తాకి, నీలిమను, చినుకులుగా కరిగించి నేలకు తీసుకువచ్చే నిరంతర ఆశాలాపనని చిత్రీకరించాను.

*****

పల్లవి: పూలవెల్లువ సూడె - సిన్నెక్క పిల్ల పాలనవ్వుల్లోన సిన్నెక్క
రేపో మాపో పెళ్ళి నువు అత్తారింటికి వెళ్ళి
చేమంతమ్మా సీమంతానికి రావే మళ్ళి ||పూల||

కన్నుపాపలాగ నన్ను కాపాడేటి తల్లి గోదారమ్మ ప్రేమ
దూరదేశం వెళ్ళి పెళ్ళి సంబంధాన్ని ఏరి కోరి తెచ్చెనమ్మా
చేసే పూజలు చూసి నువు నోచే నోములు పూచి
శుభలగ్నం తానే చేరేనమ్మా ఏ దారమ్మా గోదారమ్మా ||పూల||

ఆగమేఘాలెక్కి మాఘమాసం వచ్చి
ఆటపట్టించింది నిన్ను
లేతబుగ్గల్లోకి వేడిసిగ్గులు పాకి
భారమైపోయింది వెన్ను ||ఆగ||

చాల్లే వేళాకోళం ఆపండే అల్లరిమేళం
నువ్వు వెయ్యాలమ్మా గోదారమ్మ
వీరికి నోటికి తాళం
పిల్లవయ్యారాలు తూగుటుయ్యాలెక్కి
ఊగుతున్నాయమ్మ గారాబంగా ||పూల||

(గౌతమి చిత్రంలో బాలు సంగీత సారథ్యంలో ఎస్.పి. శైలజ పాడినది)

*****

పల్లవి: సిగ్గుపూబంతి ఇసిరే సీతామాలచ్చి
మొగ్గాసింగారం ఇరిసే సుదతి మీనాక్షి
సొగసు సంపెంగ గుత్తులు మెత్తగ తాకంగా
రాముని సిత్తంలో కాముడు సింతలు రేపంగా ||సిగ్గు||

అతడు: విరజాజి పూలబంతి అరసేత మోయలేని సుకుమారి ఈ సిన్నదేనా
శివుని విల్లు మోసిన జాణ ఈ సిన్నదేనా
ఔరా! అని రామయ కన్నులు మేలమాడి నవ్విన సిన్నెలు- సూసి
అలకలొచ్చిన కలికి - ఏసినాది కులుకుల మొలికి ||సిగ్గు||

శిరసొంచి కూరుసున్నా! గురిసూసి సేరుకున్నా!
సిలకమ్మ కొసుసూపు సొరు గొండుమల్లె చెండుల జోరు
తేదే ఆ సూపుల తళుకు ముసురుకున్న రామయరూపు
మెరిసే నల్లమబ్బైనాది - వలపుజల్లు వరదైనాది ||సిగ్గు||

(స్వయంకృషి చిత్రానికి రమేష్ నాయుడు సంగీత సారథ్యంలో బాలు, జానకి పాడినది)

*****

పల్లవి:

అతడు: ఔరా అమ్మకచెల్లా! ఆలకించి నమ్మటమెల్లా

అంత వింత గాథల్లో - ఆనందలాల!

కోరస్: అమ్మలాల! పైడి కొమ్మలాల!- వీడు ఏ౹వయాడె

జాడ లేడియాల కోటి తందనాల - ఆనందలాల

గోవులాల పిలంగోవులాల గొల్లభా౹వలాల

ఏడ నుందియ్యాల నాటి నందనాల- ఆనందలీల

అతడు: ఔరా అమ్మకచెల్లా! ఆలకించి నమ్మటమెల్లా

అంత వింతగాథల్లో - ఆనందలాల!

ఆమె: బాపురే బ్రహ్మకు చెల్లా! వైన౹వంత వల్లించవల్లా?

వ్రేపల్లె వాడల్లో - ఆనందలీల!!

అతడు: అయినవాడె అందరికీ

అయినా అందడు ఎవ్వరికీ

ఆమె: బాలుడా గోపాలుడా లోకాల పాలుడా

తెలిసేది ఎలా ఎలా ఛాంగుభళా! ||ఔరా||

ఆమె: నల్లరాతి కండలతో కరుకైనవాడే

వెన్నముద్ద గుండెలతో కరుణించుతోడే

అతడు: నల్లరాతి కండలతో కరుకైనవాడే - ఆనందలాల!

వెన్నముద్ద గుండెలతో కరుణించుతోడే - ఆనందలీల!!

ఆమె: ఆయుధాలు పట్టను అంటూ బావబండి తోలిపెట్టే - ఆనందలాల!

అతడు: జాణ జానపదాలతో జ్ఞానగీత పలుకునటే - ఆనందలీల!! ||బాలుడా||

ఆమె: ఆలమంద కాపరిలా కనిపించలేదా- ఆనందలాల!

అతడు: ఆలమందు కాలునిలా అనిపించుకాదా - ఆనందలీల!!

ఆమె: వేలితో కొండను ఎత్తే కొండంత వేలుపట్టే - ఆనందలాల!

అతడు: తులసీదళానికే తెలిపోయే తూగునటె - ఆనందలీల!! ||బాలుడా||

(ఆపద్బాంధవుడు చిత్రానికి కీరవాణి సంగీతదర్శకత్వంలో బాలు, చిత్ర పాడినది)

(కొనసాగింపు వచ్చే సంచికలో)

COMMENTS